

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 19252/2023
21.02.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА, предузетника СЗР „Чеда“ из Панчева, чији је пуномоћник Драган Тодоровић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Високи савет судства, Привредни суд у Панчеву, коју заступа законски заступник Државно правобранилаштво, Београд, Одељење у Зрењанину, ради накнаде имовинске штете, одлучујући о ревизији тужене, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гжрр 263/22 од 18.05.2023. године, у седници одржаној 21.02.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гжрр 263/22 од 18.05.2023. године у ставовима другом и трећем изреке, тако што се **ОДБИЈА** жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Панчеву Прр1 49/21 од 27.06.2022. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој надокнади трошкове ревизијског поступка од 33.750,00 динара, у року од 15 дана.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву Прр1 49/2021 од 27.06.2022. године, одбијен је у целости тужбени захтев којим је тужилац тражио да се тужена обавезе да му на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року исплати износ ненаплаћеног потраживања у поступку стечаја 2Ст бр. 89/2010 пред Привредним судом у Панчеву и то износ ненаплаћеног потраживања од 1.273.338,02 динара са законском затезном каматом почев од 11.06.2010. године, као дана са којим је утврђен коначан износ потраживања тужиоца па до коначне исплате, умањен за евентуално наплаћене износе по том основу, на терет буџетских средстава Републике Србије опредељених за рад судова; законску затезну камату на износ од 222.922,87 динара за период од падања у доцњу од 11.10.2010. године као дана доспелости потраживања па до 25.06.2021. године као дана плаћања; законску затезну

камату на износ од 256.926,17 динара за период од падања у доцњу од 11.10.2010. године као дана доспелости потраживања па до 12.04.2022. године као дана плаћања, као и да му надокнади парничне трошкове. Тужилац је обавезан да туженој надокнади трошкове парничног поступка од 16.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гжрр 263/22 од 18.05.2023. године, ставом првим изреке, потврђена је првостепена пресуда у делу којим је одбијен тужбени захтев за исплату законске затезне камате на износ од 1.273.338,02 динара од 11.06.2010. године до 11.06.2020. године; на износ од 222.922,87 динара за период од 11.10.2010. године до 11.06.2020. године и на износ од 256.926,17 динара за период од 11.10.2010. године до 11.06.2020. године. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у преосталом делу става првог изреке тако што је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року исплати износ ненаплаћеног потраживања у поступку стечаја 2Ст 89/2010 пред Привредним судом у Панчеву и то 1.273.338,02 динара са законском каматом од 12.06.2020. године до исплате, умањен за евентуално наплаћене износе по том основу, а који износ ће се исплатити из буџетских средстава Републике Србије опредељених за рад судова; законску затезну камату на износ од 222.922,87 динара за период од 12.06.2020. године до 25.06.2021. године; законску затезну камату на износ од 256.926,17 динара за период од 12.06.2020. године до 12.04.2022. године. Ставом трећим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка из става другог изреке првостепене пресуде, тако што је тужена обавезана да тужиоцу надокнади трошкове целог парничног поступка од 259.500,00 динара, са законском затезном каматом на трошкове првостепеног поступка у износу од 193.500,00 динара почев од дана стицања услова за извршење до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у делу којим је усвојен тужбени захтев и тужена обавезана да тужиоцу надокнади трошкове поступка, тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Ревизија је дозвољена по одредби члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23), па је Врховни суд испитао пресуду у побијаном делу у смислу члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је до 24.03.2009. године, када је приватизован друштвени капитал „Тргопродукт“ АД Панчево, из пословних односа према том привредном друштву имао ненамирено новчано потраживање од 2.564.215,44 динара. Над тим привредним друштвом отворен је 11.06.2010. године поступак стечаја, који се води пред Привредним судом у Панчеву Ст 89/10, а у току ког је тужиоцу након делимичног намирења признатог потраживања остало ненамирено 1.273.338,02 динара. Решењем Привредног суда у Панчеву Р4 Ст 1379/2019 од 27.11.2019. године утврђено је да је тужиоцу у поступку стечаја повређено право на суђење у разумном року и наложено стечајном судији да предузме мере у сврху окончања поступка. Разлог изосталог намирења целокупног потраживања не стоји у узрочно-последичној вези са дужином поступка стечаја, већ у недостатку имовине стечајног дужника за намирење потраживања свих поверилаца.

Пошто из садржине изведених доказа не следи закључак да постоји одговорност тужене државе за умањење имовине тужиоца у износу чију исплату тражи у овом спору, првостепени суд одбија постављени тужбени захтев на основу одредби члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року, те чланова 154. и 155. Закона о облигационим односима.

Другостепени суд одлуку о делимичној основаности постављеног тужбеног захтева у висини ненамиреног потраживања тужиоца према стечајном дужнику, са законском затезном каматом на износ главнице почев од дана подношења тужбе, односно за исплату законске затезне камате на износе главнице исплаћене у току стечајног поступка од момента подношења тужбе до исплате, заснива на становишту да је одговорност тужене државе за предметну штету објективна, а тужилац се до покретања стечајног поступка активно понашао и покушавао да намири своје потраживање настало из комерцијалних односа са дужником који је пословао друштвеним капиталом.

Основано се ревизијом тужене указује да становиште другостепеног суда о постојању основа одговорности тужене државе за спорну штету не произилази из утврђених чињеница.

По општем правилу о одговорности за штету садржаном у члану 154. Закона о облигационим односима, свако чињенично стање обавезе на накнаду штете мора садржати следеће претпоставке: штетну чињеницу, недопуштену штету, узрочну везу између штетног догађаја и штете и одговорност.

По одредби члана 31. став 3. Закона о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник РС“ бр. 40/2015 и 92/2023) одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна.

Чињеница да је над привредним субјектом са којим је тужилац ступио у пословни однос отворен поступак стечаја, потврда је његове инсолвентности. За одговорност тужене државе за имовинску штету због повреде права на суђење у разумном року у поступку стечаја, у смислу напред наведених одредби, неопходно је да је штета изазвана повредом права на суђење у разумном року. Повреда права је у конкретном случају утврђена решењем од 27.11.2019. године. За постојање прописане објективне деликтне грађанске одговорности тужене државе неопходна је чињеница да би тужилац намирио своје потраживање из имовине свог дужника у стечајном поступку по редоследу за намирење, у одсуству утврђене повреде права на суђење у разумном року.

У конкретном случају првостепени суд је у складу са правилима о терету доказивања из члана 231. ЗПП извео закључак да разлог што потраживање тужиоца није намирено у целости не стоји у вези са дужином стечајног поступка, већ је последица недостатка имовине стечајног дужника из које би се намирили сви повериоци.

Наведене разлоге као правилне у потпуности прихвата и Врховни суд. Тужилац је слободном вољом ступио у комерцијални однос са привредним друштвом које за обавезе одговара својим имовином. Изостанак потпуног намирења потраживања из тако заснованог односа, које тужилац у овом поступку усмерава према туженој држави, последица је недовољне имовине дужника тужиоца, а не дужине поступка стечаја. Стога, чињеница да је тужилац пре покретања поступка стечаја предузимао активне радње и покушавао принудну наплату свог потраживања, на којој другостепени суд

заснива одлуку о делимичној основаности постављеног тужбеног захтева, по наведеним материјалноправним одредбама не може бити од било каквог од утицаја на одговорност тужене за штету која је последица утврђене повреде права на суђење у разумном року.

Пошто у конкретном случају нема ни других чињеница, односно околности које би упућивале на одговорност тужене за штету коју је тужилац претрпео због наступеле инсолвентности његовог дужника, другостепена пресуда је преиначена у побијаном делу и првостепена пресуда потврђена, на основу одредбе члана 416. став 1. ЗПП.

На основу одредби чланова 165. став 2. и 154. ЗПП, туженој је досуђен као оправдан трошак ревизијског поступка у висини награде за састав ревизије од 33.750,00 динара.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

**За тачност отправка
заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**